

Za državo potrebuje denarja!

Zakaj ne vzame tam, kjer je za dobiti? Pred nekaj leti imeli so naprednjaki v nam koroškem kraju shod, kjer je bil tudi posebno „marljivi“ dušni pastir. Besede namika spravile so tega gospoda v tako razčelnost, da je delal razne medklice; ko se je končno besedo podelilo, ušel mu je ne- misljeni izraz: „Cesar Jožef II. je verski sklad oropal!“ Zamudilo se je na to, da besede takoj pribiti; tako ni imela nikakršna uspeha, ki se je zaradi žaljenja veli- kava proti temu sovražniku ljudskega cesarja jala, kajti ta gospod je potem trdil, da ni dejal „oropal“, marveč le „vzel.“ Omenili ta dogodek danes, da pokažemo, kako vpli- besede „verski sklad“ in „cesar Jožef II.“ pravega boritelja „ecclesias militans“ (boju- se cerkve); na drugi strani pa, da pokaže- kako neopravičeno se dela to očitjanje ne- nabnemu vladarju. In zdaj k stvari!

Nikdar še se ni državna zbornica z držav- potrebo na denarju toliko pečala, kakor ji. Že naznanjenim velikanskim zahtevam ve armade za oboroženje sledijo troški za nične in vojaške dogodke zadnjih časov; mena, ki se jih bode iz teh naslovov davko- valcem naložila, znašajo eno milijardo, je tisoč milijonov kron.

Ma vrata finančnega ministerstva pa trkajo skupine državnih uslužbencev. Državni že- ničarji čakajo na davno že obljubljeno pod- 17 milijonov kron; socialna zavarovanja tvevajo državno pomoč, klerikalni listi zahte- zo zopetno zvišanje duhovniških plač, seveda državnih sredstev, z eno besedo: Ljudstvo se ko veseli!

Država torej stoji v veliki de- rni potrebi in prebivalstvo dihuje pod groznimi davki. Sploš- gospodarski položaj je obupen, dolgovi dr- rastejo v nezmerno... In vendar je ta država v redkem položaju, da ima sama pet dolžnika, ki je za plačilo zmežen, zamore prav lahko plačati na stotine ilijonov, za katere se tukaj gre. Država vendar ni rahločutna, kadar pobira od svojih onov dolgove; nje je ednako, ako uniči kako ojetje ali posameznika.

Zakaj torej bogatemu dolžniku toliko po- stljivosti? Saj je vendar „zgoraj“ znano, da ma cerkev imobilarsko premoženje za 3½ tisoč ilijonov kron in da je ravno ta cerkev državi asproti velika dolžnica. Opozarjamo rej vlado, da bi lahko bremena ljud- tva olajšala, to pa s tem, da bi po- rabila namesto za vinarje reve-

žev raje za milijone svoje dolž- nice.

Ta dolg cerkve napram državi je tako le nastal:

Iz velikega premoženja sekulariziranih klo- štrov uresničil je cesar Jožef II. leta 1782 ver- ski sklad (versko blagajno). Ta verski sklad je bil in ostal cerkvena last, bil je pa in se še danes upravlja od države; služil je, kar je sa- moumevno, za plačilo cerkvenih potrebščin. Uprava verskega sklada se je zgodila po dežel- lah. Kmalu se je pokazalo, da na eno posa- mezno provinco odpadli del verskega sklada ni zadostoval, da bi pokrili potrebe cerkve v do- tični provinci, medtem ko so v drugih provin- cah zopet preostanki nastali. Glasom cesarjeva- ga pisma iz l. 1783 je morala v takem slučaju ena dežela drugi pomagati. Ta pomoč pa je bilo smatrati le za nekako posojilo, ki se je imelo s 5% obresti vrniti. To je zgodovinsko dokazano!

Ta medsebojna pomoč pa se ni dolgo izvr- ševala. Verski skladi posameznih dežel se niso več obračali za pomoč na ono bogatejših dežel, marveč naravnost na državo. Zdaj je nasto- pila država kot upnica in je dajala cerkvi po- sojila. In tako je dajala država skozi desetletja in stoletja verskemu skladu posojila; daje jih še dandanes vsako leto pod naslovom „državna dotacija verskemu skladu.“

Še enkrat opozarjamo: te „dotacije“ so dolgovi verskega sklada. Ne more se jih smatrati kot darila, ker v tem slučaju bi se jih moralo tudi postavnim potom dovoliti.

Ne razburjali bi se, ako bi bil cerkven- dolg napram državi majhen. Sicer bi imela tudi tedaj država dolžnost, da svoje zvi- šane potrebe krije s povrnjenimi dolgovi. Pa tukaj se gre za velikanske svote in za nezumno bogatega dolžnika. Ni nam mogoče poročati, kako veliki so ti dolgovi danes. Ali sledeče pa lahko omenimo:

Leta 1901 znašal je skupni dolg cerkve napram državi le na kapitalu 229 milijonov kron. Koliko milijonov je prišlo od leta 1901 še zraven, bode vlada že vedela; vlada bode znala tudi izračunati, koliko znašajo odpad- le obresti. Ta dolžni kapital se obrestu- je že več kot 100 let. Vsak šolar ve, da se kapital pri 4% obrestih od obre- sti v le 15 letih podvoji. In zdaj naj se računa: Do leta 1813 dana posojila so se do leta 1913 za 7 kratno svoto obresto- vala. Kar se je do l. 1823 posodilo, stalo je 90 let pod obrestovanjem in je napravilo torej 6 kratno svoto. Do leta 1833 nabrani dolgovi napravijo danes, po 80 letih, 5 krat- no svoto. In tako naprej... Kako ve-

likanska svota je torej iz dolžne- ga kapitala od leta 1901 v znesku 229 milijonov v resnici nastala? In koliko večjo svoto dolguje danes cerkev državi? Vse, kar zahte- va vlada zdaj od davka plačujočega ljudstva, bi se dalo s temi dolgovi poravnati!

Seveda se tega ne bode storilo! Država ima jako dober srce napram bogati cerkvi. Ona položi raje davkoplačevalce pod svojo brezusmi- ljeno „prešo“ in jim izpreša zadnjo kapljico krvi... (Po „Allg. Bauernzeitung.“)

Poslanik v Belgradu.

Dosedanji avstro ogrski poslanik v Cetinju Giesl von Gieslingen bil je imenovan za poslanika v Belgradu. Kakor znano, igral je plem. Giesl med

W. Freih. Giesl v. Gieslinger.

balkansko vojno zlasti pri rešitvi vprašanja glede Sku- tarija prav pomembno vlogo in je našo monarhijo častno zastopal.

Franc Kossuth.

Že dalje časa bolanemu madžarskemu državniku Francu Kossuthu se je v zadnjem času stanje hudo po- slabšalo, tako da je njegova smrt pričakovati. Franc Kossuth bil je 16. novembra 1841 kot drugi sin madžarskega »narodnega junaka« in sovražnika Avstrije ter habsburške družine Ludovika Kossutha rojen. Obiskal

Franz Kossuth

je univerzo v Londonu, postal potem tehnični komisar italijanskih železnici in se vrnil leta 1894 zopet na Ogr- sko. Leta 1895 postal je član ogrske državne zbornice in voditelj »neodvisne stranke«, ki pa je daues popol- noma razpadla. Leta 1896 bil je Kossuth trgovinski mi- nister na Ogrskem.

Kmetovalčeva opravila v mesecu novembru.

Na domu: Pregledaj, če vsa vrata in okna v tvojem stanovanju, pri hlevih in shrambah dobro zapirajo. Pazi, da bode imel hlev nekoliko odduška, a tudi stanovanje pridno prezračuj in ne boj se preveč mrazal. O mrazu postlaj živini s suhim nastiljem bolj na debelo.

Ce si grozde pozno trgaj, poskrbi za to, da bo vrelna klet še nadalje primerno topla, da mošt, ki še ni končal vreti, popolnoma povre. Ako si pa zgodaj trgaj, oziroma je tvoj mošt vsled primerne topline že dovršil vrenje popolnoma in se učistil, poskrbi, da ga čimprej naprovo pretočiš. Če si vse vino, nahajajoče se v vrelni kleti, pretočil, zapolni sode in zavehaj jih dobro, ter pusti nato okna kleti odprta o tistem, mrzlem vre- menju. Mrzlota in svež zrak pretočenemu vinu prav nič ne škodujeta, seveda le če še ne zmrzuje, marveč celo koristita, ker ga hitreje zorita.

Zito večkrat premešaj. Sadje in krompir pregledaj in gnilo odberi.

Na polju: Spravi ajdo in peso pod streho. Njive preoraj čimprej mogoče v surovo brazdo, kajti s tem dosežeš, da bo zemlja spomladi ne samo rahla, ampak tudi bolj rodovitna.

V vinogradu: Ker je vsled slane večinoma že listje odpadlo, začneš lahko z jesenskim obrezovanjem

Podmorski čolni.

<p>Naša današ- nja statistična sli- ka daje pregled številu podmor- skih vojnih čol- nov, katere ima največjih mor- skih velevalsti. Kljub temu, da se pri- aritek tega voj- tega orožja še ni lončan, so pod- morski čolni po- kusno dobo že peževali. Moder- neza za ni podmorski čolni so več noma t. zv. »Tauch- boote.« Pravi podmorski čolni (Unterseeboote) se zlikujejo od teh »Tauchboote« lasti po svoji ob- liki; prvi imajo okrogli prerez in nekoliko smotke; drugi imajo v notranjem, nagon je jako mali. Pri »Tauchboote« je zunanja oblika oni drugih bark po- dobnaa, medtem ko ima notranji »Tauchboote« tudi okroglo obliko; prostor med zunanjo in notranjo obliko služi za sprejem vodnega balasta pri vožnji pod vodo. Nagon (Auftrieb) je pri teh »Tauchboote« velik. Za dolge morske vožnje so večinoma »Tauchboote« pri- merli. — Kakor naša slika kaže, je Anglija tudi v tem</p>	<p>England 86 Boote mit 42492 to Raumgehalt. 240 Torpedorohre, 64 Geschütze. 463 Mann Besatzung.</p>	<p>Frankreich 92 Boote mit 39203 to Raumgehalt. 511 Torpedorohre. 2055 Mann Besatzung.</p>	<p>Vereinigte Staaten 47 Boote mit 18810 to Raumgehalt. 183 Torpedorohre. 715 Mann Besatzung.</p>
<p>Deutschland 24 Boote mit 12180 to. 79 Torp.-R., 8 Geschütze. 580 Mann Besatzung.</p>	<p>Rußland 37 Boote mit 11255 to. 153 Torp.-R., 8 Geschütze. 640 Mann Besatzung.</p>	<p>Italien 20 Boote mit 5570 to. 51 Torpedorohre. 377 Mann Besatzung.</p>	<p>Oesterreich-Ung. Japan 11 Boote mit 4748 to. 15 B. mit 3318 to. 34 Torp.-R., 10 Geschütze, 28 Torp.-Rohre. 235 Mann Besatzung; 208 Mann B.</p>

in za ta... farizejem... nešna je... a gospo- družega... koman... spodnje... tej šol... ami pri- ju nima... go učne- a, nego... i moške... arja, ne... llani, da... ajala... obstruk- očenjan- Deset... nci v... jo, pa... ar so... kod o- tvo ima... mnogo... ka pre- a člana... pa za... stitamo... la eden... stranke... i vzor... e neka... svojim... e dose- i vsaka... rakom... li, ke... i. Ta... to tega... stavih... Pišeka... e treba... e, teda... in soln... tučaju... oslanca... ne bi... dovolj... dar že... njih le... kakšno... jo slo- ga ime... e svojo... co ed- božne- i, ima- imajo... imajo... volver... sramo... mivali... vendar... rembra... se pri- eljstvu... 13 ob- davka... esa za... (16) v... ljčane... Slov... južni... Pavel... Šuica... a, Vi- Natan... nšem... pristoj- anane